

aut divifim ab Apoftolica fit Sede indultum, quod interdici, fufpendi, vel excommunicari non poffint per literas Apoftolicas non facientes plenam, & expreffam, ac de verbo ad verbum de indulto hujufmodi mentionem.

Transumptum fides.

§.5. Volumus autem, quod præfentium literarum transumptis, etiam impreffis, manu alicujus Notarii publici fubfcriptis, & figillo alicujus personæ in dignitate Ecclefiaftica conftituta munitis, eadem prorfus fides ubique adhibeatur, quæ præfentibus adhiberetur, fi forent exhibitæ, vel offenfæ.

Dat. die 4. Julii 1608. An. IV.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Pifcatoris, die 4. Julii 1608. Pont. noftri Anno IV.

CVI.

Confirmatur Erectio Collegii Doctorum, & Bibliotheca Ambrofiana, necnon Sex Cappelliarum per Cardinalem Fridericum Borromæum in Ecclefia Metropolitana Mediolanenfis erectarum: Titulique nonnulli Doctoribus prædictis conceduntur.

Ex Regest. in Secret. Brvo

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Creditam Nobis Militantis Ecclefie providentiam, coadjuvante Domino, utiliter exequi cupientes, ac etiam animo contemplantes suaviffimos, atque uberes fructus, quos viri literarum scientia præditi in agro domini in dies producant, ea, quæ pro Collegiorum felectu, eruditorum Virorum hujufmodi, & Bibliothecarum ad publicum commodum, & utilitatem propagatione cum divini Cultus incremento provide facta fuiffe dicuntur, ut perpetuo firma, & illibata perffiant, libenter cum a Nobis petitur, & præfertim Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium vota id expoſcunt, Apoftolico præfidio communimus, ipſoſque Collegiales honoris, & famæ amplioribus præconiis, ac præclaris dignitatum titulis decoramus, & ornamus, prout locorum, temporum, & personarum qualitatibus debite penſatis, conſpicimus in Domino falubriter expedire.

Fridericus Borromæus Collegium, & Bibliothecam Ambroſianam fundaverat.

§.1. Sane dilectus Filius Noſter Fridericus Tituli Sanctæ Mariæ Angelorum in Terminis Presbyter Cardinalis Borromæus nuncupatus, ac Ecclefie Mediolanenfis ex conceſſione, & difpenſatione Apoftolica, Præful, Nobis exponi fecit, quod cum alias dictus Fridericus Cardinalis, ſingulari Dei munere, & beata mem: Caroli, olim Tituli Sanctæ Praxedis Presbyteri Cardinalis etiam Borromæi nuncupati, ac ex conceſſione, & difpenſatione fimilibus dictæ Ecclefie Præfulis, paſtorali cura, & vigilantia, Civitatem Mediolanen. ad juventutem in optimarum artium ſtudiis erudien-

dam, necnon Ecclefiaftica difciplina, bonisque moribus imbuendam, multis Collegiis inſtructam, & nobilitatam, tanto cum progreſſu, ut inde prodirent, & in dies prodirent quamplures Sacræ Theologiæ, Philoſophiæque, ac Jurisprudentiæ in publicis, eiſque celebrioribus Academiis creati Doctores, cum magna Clericalis Ordinis utilitate, & laude, invenirent: animadvertens tamen, in ipſa Civitate nullum adhuc Collegium Ecclefiafticum erectum eſſe, ad eum finem inſtructum, ut in eo, velut in Paleſtra quadam, poſt exactum ſtudioſorum curſum, paratamque rerum plurimarum notitiam ſe exercentes, Catholica Fidei veritatem adverſus impios Hereticorum conatus ſcriptis, & lucubrationibus aliquando tueri poſſent, & tuerentur, aliæque ſcientias, & facultates, quas profiterentur, ſuis in publicum emiſſis operibus illuſtrarent, remque literariam juvarent, & certis aliis de cauſis adductis, jamdiu in opportuno dictæ Civitatis loco unum perpetuum Collegium Ecclefiafticum Doctorem Bibliothecæ Ambroſianæ, certorum, & designatorum Virorum tum in Sacra Theologia, tum in aliis facultatibus inſigniter eruditorum, qui ſupradicta, prout etiam inſcripta præſtare valerent, cum dote competentis, & ſub legibus, regulis, & ordinibus per ipſum Fridericum Cardinalem, & Præſulem, etiam ex auctoritate Apoftolica præſcribendis, erigere, & fundare, ibidemque amplam, & locupletam Bibliothecam, omnium librorum copia reſertam parare in animo ſuo deſtinaret, & conſtituiſſet. Præterea ſupra annos tres, re prius communicata cum dilectis filiis Præpoſito, & Sacerdotibus Congregationis Oblatorum Sancti Ambroſii in Ædibus Sancti Sepulchri Mediolanen. per eundem Carolum Cardinalem, & Præſulem inſtituta reſidentibus, in certis ſitu, & loco ejuſdem Congregationis prope Ecclefiam ejuſdem Sancti Sepulchri, ac Ædes reſidentiales ipſius Congregationis exiſtentibus, & per Fridericum Cardinalem de propriis ſuis pecuniis, nuper emptis extruere, & fabricare aggreguſſus fuerit, adificarique curaverit amplum locum, & ſeu aulam magnam, & ſedimen eidem aulæ conjunctum cum multis locis ſubterraneis, terraneis, & ſuperioribus ad ulum præcipuum dictorum Collegii, & Bibliothecæ, utilitatemque publicam, ſervata forma Typi, ac delineationis de Architectorum, & Ecclefiafticorum Virorum in utroque jure, & in ſacra Pagina Laureatorum ſcientia comprobata, deſectis, ac penitus deſtructis antiquis Domibus fere vetuſtate conſumptis, & jam ruinofis, quæ intra ſitus, & loca prædicta aderant, extruere, & fabricare aggreguſſus fuit, ipſamque fabricam poſtmodum propria, & centum, & quatuor mille, ac noningentarum librarum Imperialium monetæ illarum Partium, & ultra, impenſa, ut ipſius operis ſtructura ſatis per ſe indicat, & ex Codicibus Menſæ Archiepifcopalis Mediolanen. juxta earundem impenſarum notam clare perſpicitur, & tamen

pro

pro earum fabricatione perſolvenda, ſuiſque numeris abſolvenda, alii non exigui remaneant faciendi ſumptus, quos libenter facere intendit: Pro Bibliotheca Doctorem, tam ad dicti Collegii Ecclefiaftici Doctorem, quam etiam publicum uſum inſtruenda paravit ingentem numerum, & copiam ſacrorum aliorum librorum, tam antiquorum, quam recentiorum, & manuſcriptorum. Codicum a ſe diligenter undique conquirentium, ſumptuque non modico comparatorum, nec quotidie alios libros, quotquot haberet poſſunt, diverſarum ſcientiarum magna diligentia perquirendos, & coemendos ad ipſam Bibliothecam magis cohoneſtandam, & locupletandam, curare deſiſtit.

Hanc erectionem confirmaverat Paulus, eique nonnullas univerſitates pro Scholarum, & Doctorum ſuſtentatione.

§.2. Cum autem Collegio Doctorem, & Bibliotheca hujufmodi de competenti aliqua dote providendum eſſet, & pro parte ejuſdem Friderici Cardinalis, & Præfulis, Nobis erronee tum expoſitum fuiſſet, ipſum Fridericum Cardinalem in ædibus ejuſdem Congregationis, unam Scholam Ambroſianam cum Bibliotheca hujufmodi erechiſſe, & inſtituiſſe, aliæque multa tunc inibi expreſſa perfeciſſe; Noſque dicti Friderici Cardinalis, & Præfulis ſupplicationibus inclinati, erectionem, inſtitutionem, aliæque prætenſa facta, etiam modo, & forma tunc expreſſa, Apoftolica auctoritate approbati, confirmari, omneſque, & ſingulos juris, & facti defectus ſuppleri, necnon pro ipſarum Scholæ, & Bibliothecæ dote, ac illarum Doctorem, aliarumque personarum ſuſtentatione, & manutentione, onerumque illis incumbentium ſupportatione a Collegio Borromæo nuncupato in Civitate Ticinen. auctoritate Apoftolica erecto, tot proprietates, cenſus, & alia bona ſtabilia ex Beneficiis Ecclefiafticis illi dicta auctoritate Apoftolica unitis; quæ, detractis inſcriptis, ad manutentionem illius Alumnorum, & personarum ſufficerent, per dictum Fridericum Cardinalem, & Præſulem diſcernenda, & ſpecificanda, quorum annuus valor ad mille ſcota, ad rationem ſex librarum monetæ pro quolibet ſcoto hujufmodi, judicio dicti Friderici Cardinalis, & Præfulis, aſcenderet, perpetuo diſmembrari, & ſeparari, illaque ſic ſeparata, & diſmembrata ejuſdem Scholæ, & Bibliothecæ per alias noſtras literas ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, applicari, & appropriari mandaviſſemus.

Diſtincte Friderico Statuta concedendi facultatem dederat.

§.3. Nec non pro diſtarum Scholæ, & Bibliothecæ felici ſucceſſu, & regimine, eidem Friderico Cardinali, & Præfuli, ut quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis non repugnantiæ, facere, ac pro rerum, temporum, & personarum qualitate, caſſare, mutare, & alia de novo edere libere, & licite valerent, eadem Apoftolica auctoritate conceſſiſſemus, & indulgiſſemus, prout in dictis literis ſub Datum videlicet quinto Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno Primo, expeditis, plenius continetur.

Nonnulla tamen fue-

§.4. Et quia multa in dictis literis per

errorem enarrata, expreſſaque fuerant præter mentem ejuſdem Friderici Cardinalis, & Præfulis, & tamquam facta, uti erectio dicti Collegii Doctorem, inſtitutio Bibliothecæ, librorum traditio, ac legum, regularum, & ordinationum præſcriptio, & alia forſan, quæ revera non erant adhuc eſſe facta, ſed ipſe Fridericus Cardinalis, & Præful in pluribus ea peragere deſinaverat, ſeu potius in animo conceperat, & propterea erroribus prædictis non circumſpectis, nec earundem literarum tenore animadverſo illarum executionem, & ad ſpecificationem etiam bonorum dicti Collegii Ticinen. quæ diſmembrari, & applicari expoſtabat, decernendo, & illorum poſſeſſionem, etiam per alium apprehendendo, procuraverat.

erat erronee enunciata.

Quibus cum per eum provide fuerit conſultum, Collegium, Doctorem inſtituit.

§.5. Viſis poſtmodum erroribus prædictis, ad magis firmandum, ſtabilendumque hoc ſuum inſtitutum, immutatis etiam nonnullis ex aſſertis in eiſdem literis, uti antea cogitaverat, reſervare poſt obitum ſuum penes dictam Congregationem, ad publicum tamen, & eundem pium uſum, proprietatem, ac dominium ipſius Bibliothecæ, conſiderans, utiliſſe fore dictam Congregationi, habere pretium diſtorum ſitus, & locorum, quam nudam proprietatem, ac dominium Bibliothecæ, cum jam illius uſus, etiam ab ipſo initio fuerit deſtinatus, & nunc in perpetuum diſponatur ad publicam omnium, non autem privatam cujuſque perſonæ, ſeu certæ Uniſverſitatis utilitatem; nuper ſub Noſtro, & Sedis Apoftolica beneplicito, & aſſenſu, emit ab eadem Congregatione ſitum, & loca hujufmodi, in quibus dicta fabricatio extructa conſpicitur, necnon ad dictam Bibliothecam ingentem librorum ab eo, ut ſupra, comparatorum copiam, prout transferri curavit, & alios quamplures libros ex longinquis Partibus advectos, in ædibus Archiepifcopalibus exiſtentes, transportari curabit; & deinde fabrica ſic abſoluta, & Bibliotheca inſtructa, ut præfertur, ad Dei Omnipotentis laudem, ac ſub peculiari patrocinio Beate Mariæ Virginis, necnon Divi Ambroſii Patroni auſpicio: item ejuſdem Caroli Cardinalis, & Præfulis in dictis locis, ut ſupra emptis, & extructis, novifque fabricationibus ampliatis, & decoratis, unum perpetuum Collegium Ecclefiafticum Doctorem, Bibliothecæ Ambroſianæ nuncupatum, omnibus melioribus jure, via, & auctoritate, quibus potuit, erexit, & inſtituit: cui quidem Collegio ſic erecto voluit eſſe adſcriptos, & coopatos, juxta electionem ab eo, quoad vixerit, faciendam, duodecim Viros Ecclefiafticos, quorum quatuor neceſſario ſemper Sacræ Theologiæ additi, reliqui vero aliis facultatibus, bonifque artibus dediti eſſent, hiſque adjunxit quatuor Laicos liberalibus aque diſciplinis excultos ab eo pariter deligendos; poſt illius vero ab hac vita diſceſſum, ſi quem ex prædicto Doctorem Collegio, aut numero mori, aut amoveri contigerit, voluit, ut reliqui ex eorum Doctorem Collegio ſuperſites alium in demor-

demortui, seu amoti locum juxta leges, & regulas ab ipso Friderico Cardinale præscribendas, perpetuo jure substituerent: in hoc autem Doctorum Collegium adscribendi pro suo stipendio, seu potius honorario haberent quisque proventus annuos pecuniarum sibi persolvendos ab inferius deputandis Conservatoribus, modis, & formis in dictis legibus edendis; Scopum vero, & munus in prædictum Doctorum Collegium, ut supra, recipiendorum, illud præcipuum esse voluit, & decrevit, ut infra perfunctæ eorum quisquam facultate, quam profectetur, aliquod semper ad publicam utilitatem in apertum proferret opus elaboratum, ac ex cultum: aliaque peragerent, quæ sancta reperientur in dictis legibus, & regulis, ita ut semper constaret hujusce Collegii fructus, ac illius progressus, tam in prædicta Civitate, quam alibi apparerent, & clucescerent.

Elque Bibliothecam addidit.

§.6. Ac proinde videns ad hujusmodi Collegii Ecclesiastici usum opus esse librorum copia, cum etiam illud appellaverit Collegium Doctorum Bibliotheca Ambrosiana, in eisdem locis, ut supra emptis, constructis, & fabricatis, etiam crexit, instituit, & fundavit Bibliothecam, quam appellari voluit *Ambrosianam*; hæc autem Bibliotheca hujusmodi erectio censeretur, & esset, facta prout eam fecit, & facere declaravit ex ordine, qui requiritur, sive ante, sive post erectionem dicti Collegii Doctorum, sive distinctum, sive conjunctum, ac simul cum, & unico contextu hæc peragerentur.

Leges pro hujusmodi Bibliotheca tulit.

§.7. Decrevit quoque, hanc Bibliothecam sic erectam censeri, & esse dispositam, prout disposuit, & ordinavit, nedum ad privatorum eorumdem Doctorum Collegii prædicti, sed etiam omnium communem usum, atque in hoc, & cæteris adamussim observari leges, & regulas, ut superius, & inferius referendas edixit, & huic Bibliothecæ sic instructæ, & erectæ donavit antiquos Codices manuscriptos, aliosque etiam sacros libros, ut præfertur, transportatos, & quos in futurum illuc transferri mandaret: voluitque libros omnes, qui in dicta Bibliotheca tunc erant repositi, & ex nunc reponerentur, tum ad privatum ipsorum Collegii usum, tum ad publicam utilitatem assevari, ut sæpius prædixit, juxta easdem leges, & proposuit, statuit, & promulgavit excommunicationis late sententiæ poenam eo ipso, & facto incurren. adversus omnes, & singulos, qui prædictos libros, seu alios ibidem deponendos, vel aliquem eorum vendere, commodare, aut quoquo modo distrahere, vel ex Bibliotheca, ac ejusdem ædibus annexis efferre præsumerent, eorum absolutione soli Romano Pontifici reservata, confidens & hoc ipsum una cum aliis a Nobis confirmatum iri: ut autem hæc censura personam suam non includat, sibi reservavit desuper, aut infra eorum librorum dominium, vita sua durante, ita ut non comprehendat personas, quibus ipse facultatem extrahendi, & ad aliquod tempus

utendi, seu aptandi concesserit: Insuper voluit eidem Bibliothecæ semper debere præfigi eruditum virum è numero, atque ordine prædictorum Oblatorum, ipsumque etiam posse vivere in ædibus Sancti Sepulchri declaravit, sibi que quoad viveret, electionem Bibliothecarii dictæ Bibliothecæ, qui stipendium, & facultates, prærogativas, ac potestates haberet ad formam, & modum prædictarum legum. Sancivit quoque, hunc pro tempore Bibliothecarium, quatenus viveret, seu vivere vellet in prædictis ædibus Sancti Sepulchri, fore, & esse exemptum, & immunem ab omnibus institutis dictæ Congregationis Oblatorum, præterquam ab onere in dicta Ecclesia Sancti Sepulchri Missas celebrandi, & nihilominus eum frui, & gaudere posse, & debere omnibus privilegiis, & prærogativis, ac juribus, quibus gaudent, ac fruuntur cæteri Oblati residentes in dictis ædibus Sancti Sepulchri, & munera ex dictæ Congregationis institutis obeuntes: ipsum autem Bibliothecarium debere servare, quæ in dictis legibus, & regulis præscribentur. Quoniam vero frustra Bibliothecam construxisset, atque omni librorum genere instruxisset, nisi etiam de ea perpetuo conservanda provisum foret, ne, vel varietate temporum, vel hominum improbitate dissolvi, ejusque jus ad quemvis alium transferri posset; Idcirco prohibuit alienationem tam librorum prædictorum, quam quorumcumque honorum, & jurium ad dictum Collegium, & Bibliothecam quomodolibet spectantium, & pertinentium, quia voluit, ea semper, & perpetuo deservire ad publicam omnium utilitatem; interim vero proprietatem, ac dominium tam dictorum locorum per eum a prædicta Congregatione emptorum, & constructorum, fabricisque adanctorum, quam dictæ Bibliothecæ, & Collegii, illiusque honorum, jurium, omniumque, & singulorum librorum in eadem Bibliotheca hætenus reconditorum, & in futurum recondendorum, sibi quamdiu vixerit reservavit, salvis tamen manentibus in suo robore pactionibus inter eum, & dictam Congregationem super emptione sitis, & Locorum prædictorum initis. Ipsi autem Bibliothecæ dilectum filium Antonium Olgium ex numero, & Congregatione dictorum Oblatorum, præfecit, voluitque, ut ipse Bibliothecarius de prædictis Libris intra biennium Indices per Alphabetum conficeret, quorum alter nomina Librorum omnium impressorum complecteretur, alter vero Codices manuscriptos contineret, quorum Indicium duo Exempla exscriberentur, quæ ipsius Bibliothecarii, & Conservatorum manu firmata Notario consignarentur, qui tamen Notarius aliquod exinde exemplum nulli dare, aut ostendere posset, præterquam ipsis Conservatoribus: Stipendium autem seu honorarium pro Bibliothecario statuendum, non curreret prædicto Antonio, nisi post obtentam præmissorum a nobis confirmationem, & Doctorum electionem, & tunc a die, quam

Conservator res nonnullas deputavit.

quam ipse Fridericus Cardinalis, & Præsul declararet, & in dictis regulis contineretur.

§.8. Præterea, ut hæc, quæ ipse Fridericus Cardinalis, & Præsul instituit, firma, & perpetua essent, ad tuendum, & conservandum tum dictum Collegium Doctorum, & Bibliothecam, tum bona, quæ infra scriptis Cappellanis, ac hujusmodi Collegio, & Bibliothecæ fuerant hætenus respective applicata, & in futurum quomodolibet applicarentur, conflavit, deputavit, & constituit Congregationem infra scriptorum Virorum, qui *Conservatores* appellarentur, ex singulis infra scriptis Ordinibus Civitatis Mediolanensis, ita, ut essent octo in numero, hoc modo, videlicet: In primis duos ex dilectis filiis Capitulo Canonicorum ordinariorum majoris Ecclesiæ Mediolanensis, ab ipso Capitulo, duos alios ex reliquo Clero Urbano, ab ipso Clero Urbano respective eligendos, pro tempore existentem Propositionem Sancti Sepulchri, unum ex sexaginta Decurionibus Concilii Generalis ejusdem Civitatis ab eodem Collegio seligendum, unum ex Collegio Jurisperitorum ab eodem Collegio denominandum, & unum ex Collegio Physicorum ab ipso etiam Collegio eligendum adscripsit, ac perpetuis futuris temporibus adscriptos esse voluit, ita, ut semper prædicti Ordines haberent jus eligendi dictos Conservatores in perpetuum, juxta numerum cuilibet Ordini respective assignatum, ac modis, & formis, quibus supra, & prout etiam in dictis legibus cavebitur: Archiepiscopum vero Mediolanensem pro tempore existentem, cui a dicti Collegii Doctoribus observantiam, & obsequium præstari perpetuo voluit, & a quo hoc sum institutum adeo probatum iri confidebat, ut dicti Collegii Doctoribus, & Bibliothecæ Conservatoribus numquam esset suo studio, auctoritate, & gratia defuturus, ideo credidit hujusmodi cura implicari non debere, quod illum aliis curis assidue premittelligeret. Horum autem Conservatorum munus esset, redditis, & bona Collegii, & Bibliothecæ, ac Cappellaniarum infra scriptarum fideliter administrare, & erogare stipendia, sive honoraria in ejusdem Collegii, & Bibliothecæ usum juxta formam in erectione dictarum Cappellaniarum traditam, & in dictis legibus præscribendam: & quia dicti redditus sunt ex bonis Ecclesiæ, ab Ecclesiasticis profecti, & alias in pios usus destinati: necnon Collegium Doctorum cum Bibliotheca, illorum locis, & bonis est Ecclesiasticum, voluit, ut iidem Conservatores unum Ecclesiasticum ex eorum corpore Thesaurarium per suffragia secreta quotannis crearent, qui, post annum exactum, ipsimet Congregationi Conservatorum repescerent, prout repescere debeat, rationem bene gesta administrationis confestim redderet: Item, semel in mense, nisi sæpius opus foret, simul in unum coacti, de rebus ad Collegii Doctorum Bibliothecæ, & Cappellaniarum hujusmodi, illorumque bonorum conservationem spectan-

tibus inter se conferrent, bis autem, singulis annis, & crebrius, si ita res exoptularet, Bibliothecam visitarent, Indicemque, seu Indices librorum, & libros ipsos inspicerent, & numerum diligentissime recognoscerent, darentque operam, ut Bibliotheca nitida esset, atque omni genere sortium munda, & si in hoc exequendo, quoad caput visitationis per biennium, negligentes forent, ad Capitulum dictæ majoris Ecclesiæ, & eo negligente, ad Præfectos Fabricæ ipsiusmet Ecclesiæ jus visitandi dictam Bibliothecam, ipso facto, & absque alia Judicis Ecclesiastici declaratione spectaret: Item Conservatores prædicti in omnibus, & per omnia ita se gererent, prout in legibus prædictis, & sub poenis in eis cautum esset: Jus autem indicendæ Congregationis inter ipsos Conservatores, quæ haberetur, prout haberi deberet semper in loco dictæ Bibliothecæ, perpetuo esset penes unum ex dictis Canonicis ordinariis, videlicet digniorem, isque in omnibus semper præfesset ipsi Congregationi, & eo impedito, alter succederet, ambobus autem impeditis, dignior succederet in ordine Ecclesiastico: declaravit tamen, ac decrevit, hoc munus, & officium Conservatorum tunc esse assumendum, incohandum, & successive exercendum, postquam ipse Fridericus Cardinalis, & Præsul præmissorum, & aliorum infra scriptorum confirmationem a Nobis impetrasset, ac leges, & regulas prædictas edidisset.

Voluit quoque bona Collegii Doctorum, & Bibliothecæ esse bona Ecclesiastica.

§.9. Insuper declaravit, & ordinavit, quod hujusmodi Collegium Doctorum, & Bibliotheca, eorumque bona, & jura quæcumque, præsentia, & futura essent, & censerentur omni tempore, prout revera erant, & sunt, res, loca, bona, & jura pia, ac Ecclesiastica, gauderentque, & fruerentur privilegiis, juribus, & prærogativis, quibus gaudent, & fruuntur alia res Ecclesiastica.

Judicemque causarum omnium, quæ ex hujusmodi legum interpretatione oriri possent, Vicarium Generalem Archiepiscopi Mediolanensis esse voluit.

§.10. Ad hæc declaravit, & statuit, quod si, & quoties super executione, & interpretatione præmissorum, vel alicujus eorum, necnon legum, & regularum prædictarum, aliqua lis, controversia, vel differentia oriretur, in omnibus, & per omnia iudicium pertineret ad pro tempore existentem Vicarium Archiepiscopi Mediolanensis, in spiritualibus Generalem, qui summam, ac sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, omni appellatione prorsus remota, quæcumque controversiam dirimeret, salva semper potestate sua, dum viveret, & ubi ad alium, Judicem, quam Ecclesiasticum, facto ipso, Conservatores d. Collegii Doctorum, vel in eorum Collegio locum habentium, quoquo modo lis, & iudicium traheretur, seu alias devolveretur, tunc ipso facto illos jure administrationis, vel loci Collegii prædicti, ex tunc privavit, & privatos esse voluit.

Fundavit præterea for. Cappellanas ad Altare Beate Virginis de Arbore.

§.11. Præterea ob singularem, quam ad eandem Virginem Mariam gerit devotionem, ad Altare ejusdem Beate Mariæ de Arbore nuncupat. in Aquilonari Plaga dicta

Paſſiſque dota-
vit.

dicta majoris Eccleſiæ ſitum, ubi alias cla-
me: Franciſcus II. Sfortia Vicecomes, dum
vixit, Mediolani Dux, unam perpetuam
Cappellaniam, certis deſignatis redditibus
cum onere Miſſæ quotidianæ fundavit, &
ubi ipſe Fridericus Cardinalis, & Præſul
ſuam propoſuit eligere ſepulturam, alias
ſex Cappellaniæ Sacerdotales, Sacerdota-
liaque Officia, non tamen collativa, ſed
electiva, itaut nullo unquam tempore in
titulum erigi, vel conferri poſſent, neque
ullatenus Beneficia Eccleſiaſtica eſſent, aut
conferrentur, cum dotē, oneribus, & legi-
bus inſcriptis, etiam crexit, & inſtituit,
ipſaſque Cappellaniæ ſic erectas perpetuo
dotavit omnibus, & quibuſcumque poſſeſ-
ſionibus, bonis immobilibus, & juribus,
quæ ſuis pecuniis a dilectis filiis Bartholo-
mæo, & Melchiorre Fratribus de Cribellis
in Agro Indi Ganibaterii Plebis Cefani Me-
diolanen. Dioceſis, quantitatē quingenta-
rum ſex perticarum, ſex tabularum, & ſex
unciarum menſuræ illarum partium, com-
putatis ædificiis, tam pro Nobilibus, quam
Maſſariis, & Inquilinis, pro pretio quin-
quaginta duarum millium, ac ſexcentarum,
& quinquaginta librarum, ad rationem cen-
tum, & quatuor librarum monetæ earum-
dem partium pro qualibet Pertica huiusmo-
di, ex quibus jam viginti ſeptem millia, ac
oſtingenta, & viginti tres libræ, & ſolidi
duo perſoluta fuerunt: Item omnibus bonis,
& juribus aquarum, ſitis jacentibus, &
exiſtentibus in dicto Territorio Indi Ganiba-
terii, trecentarum, & ſexaginta ſex perti-
carum, trium tabularum, unius pedis, &
duarum unciarum, computatis ſedimini-
bus pro Nobilibus, Maſſariis, & Inquilinis,
quæ etiam ſuo ære a dilecto filio Cæſare,
etiam Cribello, pretio triginta duarum
millium, ac ducentarum, & quadraginta
duarum librarum ſimilium ad rationem
oſtuaginta quinque librarum, & ſolidorum
quindecim pro qualibet pertica, ex quibus
viginti quatuor millia, ducenta, & nona-
ginta novem, & ſolidi decem perſoluta fue-
runt, reſpective acquiſivit: quæ quidem
omnia bona nomine ſiſti ſimplicis modo
locata ſunt, partim Joanni Paulo, & Fra-
tribus de Tabuchis, & Baptiſta de Heco di-
lectis filiis ad computum in totum dua-
rum millium, noningentarum, & nonaginta
quatuor librarum, & quinque ſolidorum
dictæ monetæ: ſed quia pro integra ſatiſſa-
ſatione totius pretii dictorum bonorum,
ſumma viginti quatuor millium, oſtingen-
tarum, & viginti ſex librarum, & ſolido-
rum oſtodecim Bartholomæo, & Melchio-
ri, ac ſeptem millium, noningentarum, &
quadraginta duarum librarum, & ſolido-
rum decem Cæſari prædictis, reſpective
adhuc ſolvenda eſt, ut exinde univerſa bo-
na, ut ſupra, acquiſita libera remaneant, vo-
luit, quod eorundem bonorum fructus,
redditus, & proventus, tam poſt emptio-
nem ſequutam, maturatiſque ex tunc ma-
turandi, & modo etiam pendentes, cede-
rent, & cedere omnino deberent ad extin-
ctionem totius pretii ipſorum bonorum, ne-

que in alium uſum tranſire poſſent, donec,
& quouſque integro exbuſſato pretio, ab
omni, & quocumque Venditorum jure, &
Ipotheca libera eſſent, niſi tamen alia ra-
tione, & aliis aliunde conſtatis pecuniis hoc
reſiduum debitum extingueret, quem in-
eventum de fructibus decurſis, & decur-
rendis, ad cujus, quorumve ſervitium fu-
turi eſſent, deſignaret: hoc vero expleto, &
non alias, & non alio modo, ſed tunc, ex
fructibus dictorum bonorum ſequentiſque
annis maturandiſque, Sacerdotalia indumenta,
& ornata inſcripta, conſici manda-
vit, & alia, quæ hic enumerantur, videli-
cet Albæ duodecim, cum ſuis cingulis, &
amicibus telæ linæ ſubtilioris, planæ
decem panni damasceni albi, rubri, viri-
dis, violacei, & nigri colorum, itaut duæ
quæque ſint conſimiles, cum ſuis etiam ma-
nibus panno, & colore prædictis Theca
duodecim Corporalium, pulvinaria toti-
dem, & miſſalium integumenta, & cali-
cum velamina, calices quatuor argentei
cum patenis, corporalia viginti quatuor cum
ſuis pallis, purificatoria centum, quæ om-
nia in indiceſque relata, Sacriſtiæ, publico
deſuper celebrato Inſtrumento, concederen-
tur, ut Cappellanorum uſui ſint, & eſſe de-
beant: nolens autem, quod fabrica dictæ
majoris Eccleſiæ, quæ totius ſupelleſtilis,
necnon vini, hoſtiarum, & Clericorum,
qui Sacerdotibus celebrantibus inſerviunt,
& etiam reſpectu laboris Sacriſtiæ ſumptum
ſuſtinet, ac etiam impenſa pro Cappellaniis
prædictis, ullo modo gravaretur, de con-
ſenſu illius Deputatorum, qui hoc onus
tunc acceptarunt, ſummam ducentarum,
& ſexaginta librarum pariſium ex bonorum
traditorum huiusmodi redditibus per Con-
ſervatores, ſeu Theſaurarium antediſtos in
annos ſingulos, ſcilicet in quolibet Feſti-
vitate Sancti Martini, exolvi mandavit, eo
nomine, ut ſupelleſtilem ſarciendam, reſi-
ciendam, & quocumque opoſteret, no-
vam conſicien. curaret, tum ceræ, vini,
hoſtiarum, lotioſis, purgationis pannorum
lineorum, ac demum neceſſarias, & oppor-
tunas, & Clericorum, Sacriſtiæque impen-
ſas ſubminiſtraret, & quamvis in Sacriſtia
Aquilonari certum Sacriſtiæ officium ejuſ-
dem Caroli Cardinalis, & Præſulis cura,
cum competenti dote erectum extet, illud-
que exercens totam ſupelleſtilem cuſtodiat,
& ad cujuſquam diei uſum neceſſaria Indu-
menta, & ornata per Clericos Cap-
pellanis, & aliis Sacerdotibus celebranti-
bus exhibeat: & præterea dicta Fabrica jam
onus ſupelleſtilis, & Sacriſtiæ, etiam in ſe
ſuſcepit: nihilominus, ut eidem B. Maria
apparatuſque, & nitori commodius proſpice-
ret, & ne Cappellanis ejuſdem in eis, quæ
partes ſuæ ſunt, quidquam deeſſet, invigi-
laret, ejuſdem onerarii titulo dicto Sacriſtiæ
pro tempore exiſtenti, eam annuam ſum-
mam per prædictos Conſervatores tribuen-
dam allignavit, quam dicti Conſervatores
pro eorum voluntate, & liberalitate elargi-
ri arbitrentur, modo ſexaginta libras ejuſ-
dem monetæ in anno non excederet, & præ-
dicta

Adminiſtra-
tionem huius-
modi dotis
Conſervato-
ribus ad Col-
legii, & Bi-
bliothecæ cō-
ſulit.

Onera non-
nulla Cap-
pellanis im-
poſuit.

Cappellanos
ex Doctorum
Collegio deſu-
mi præcepit.

Legiſque non
nullas eis indi-
xit.

dicta etiam locum haberent, ubi tamen Sa-
criſta bene ſegeret, erga Cappellanos,
eoſque honorifice tractaret, ſicque dictis
Conſervatoribus videretur, itaut dictum
honoratum ex aliqua obligatione a Sacriſta
peti non poſſet, ſed id totum a Conſerva-
torum arbitrio, & beneficentia penderet.

§. 12. Bonorum vero omnium, quibus
d. Cappellani dotavit, eorumque fructuum
conſervationem, exactiōnem, & adminiſtra-
tionem Bibliothecæ, & Collegii Doctorum
huiusmodi, prædictis Conſervatoribus com-
miſit, quos in Domino enixe hortatus eſt, ut
bonis conſervandis, inſique melioribus red-
dendis, & a quibuſcumque defendendis,
tamquam Viri providi, & ſolertes incum-
berent, fructus, quos annuatim exigerent,
perciperent, cum aliis Collegii, & Do-
ctorum huiusmodi redditibus, proventibus,
& emolumentis adminiſtrarent, & cuilibet
Cappellano, qui Miſſarum oneri, ut infra,
imponendo, plene ſatiſſerit, ſervatis regu-
lis prædictis, eam ſummam tribueret,
quam in dictis regulis diſtribuendam eſſe
ſtatuere.

§. 13. Cappellaniſque ſingulis prædictis
onus Miſſæ quotidianæ celebrandæ impoſuit,
quam ſinguli per ſeipſos, & non per alios
interpoſitos Sacerdotes celebrarent, hæc
tamen declaratione, ut uno die cujuſque
hebdomadæ ex aliqua legitima cauſa vacare
poſſent, dummodo alibi Miſſæ ſacrificium
non faciant, & ſi forte aliqui ad tempus, vel
perpetuo detinerentur impedimento quominus
celebrare poſſent, tunc per alios ſæculares,
idoneoſque Sacerdotes onus explerent,
ab his exciperentur dies, quibus ex Rubricæ
capitulis præſcripto, vel Eccleſiæ Ambroſia-
næ recepto, & approbato ritu celebrari ve-
titum eſt, vel una tantum Miſſa qualibet
in Eccleſia celebranda eſt: Item dies Lita-
narum Minorum, & cum Sanctiſſimum Eu-
chariſtiæ Sacramentum, ſeu Sanctiſſimum
Domini Noſtri Jeſu Chriſti Clavus pro ora-
tione quadraginta horarum in Majori dictæ
Eccleſiæ Altari propoſitus eſt, & denique
cum alii Sacerdotes ex quavis cauſa cele-
brare non debent: ut autem Cappellaniſque
prædictis ad animos relaxandum, & propriis,
domesticisque rebus conſulendam, aliquod
temporis ſpatium daret, eisdem permittit,
quod dies quinquaginta in anno, etiam in-
terpellatis diebus abeſſe valerent, modo
interea per alios Sacerdotes Miſſæ celebra-
tioni ſatiſſacere non omittent.

§. 14. Sex hi Cappellani de prædictorum
Doctorum numero deſumerentur ad præ-
ſcriptum legum, & regularum prædictarum,
electionem perſonarum ſibi viventium, &
poſt ejuſdem obitum Conſervatoribus eisdem
perpetuo reſervavit: expreſſe inhiſcent, ne
alterius ſæcularis, vel regularis ordinis Sa-
cerdotes aſſumerentur, & ubi ſecus fieret,
quæcumque electio, ita nulla, & invalida
eſſet, ut nunquam ſuffragaretur.

§. 15. Cappellani indumentis Sacerdota-
libus in ſacriſtia Aquilonari induti, in pro-
prio ejuſdem Sanctæ Mariæ de Arbore alta-
ri ſemper celebrarent, niſi tamen aliquan-
do ob aliquod inevitabile impedimentum,
vel urgentem cauſam Sacriſta necceſſe judi-
carit, aliquos ex dictis Cappellanis ad alia
Altaria ipſius Eccleſiæ tranſmittendos eſſe,
quo caſu, ac ſi in proprio celebrarent Al-
tare cenſerentur: quem tamen Sacriſtam
monet, ut Sacerdotes ad reliqua Altaria
ita diſponat, ut hoc Beatæ Virginis ab aliis,
quam a deſtinatis Cappellanis minime oc-
cupetur; & quoniam Cappellani prædicti
ex dicto Collegii numero deſumendi, ut ſu-
pra, ex ipſius Collegii præcipuo inſtituto
in diverſis ſcientiarum, & profeſſionum,
ſtudiis, ſcriptionibus, & lucubrationibus,
ut ſupra, verſari, & aſſidue deſatigare tenentur,
eos, & eorum quemlibet a publi-
cis functionibus, actibus Collegialibus Cle-
rici, Proceſſionibusque, & ſupplicationibus
generalibus, vel ſpecialibus, aliſque Con-
ventibus, & congreſſibus declaravit, &
deſignat, falſis inſcriptis, exemptos: &
tamen omnibus, & quibuſcumque privile-
giis, immunitatibus, exemptionibus, præ-
hæminentiſque, & prerogativis gaudent,
& potirentur, prout alii Eccleſiaſtici gaude-
re, & potiri ſolent: ac præterea ab illius
Tabellæ obſervatione exempti, in qua certa
omnium Miſſarum celebrandarum hora
per ordinem diſtributa eſt. Ne autem pro-
pter hoc celebrandi ordo everteretur, aut
alio quovis modo præverteretur, diſ-
tinctam Tabellam pro hiſ ſex Cappellanis con-
ſciendam in Sacriſtia aſſignandam eſſe præ-
cepit, aliumque Librum ab alio, qui in Sa-
criſtia haberetur, ſeparatim perpetuo deti-
neri oporteret, in quo unuſcuſque dicto-
rum Cappellanorum in ſingulos dies, qui-
bus Miſſæ ſacrificium faceret, manu ſua
ſubſcriberet: hunc quidem Librum, anno
expleto, vel etiam brevioris temporis ſpa-
tium, in ſpicerent Conſervatores, & ubi Miſ-
ſarum, quas celebraverint, ſuppurato nu-
mero, revera compererint, quemlibet Cap-
pellanorum muneri, celebrando non de-
ſuiſſe, cuilibet, qui munus ſuum impleve-
rit, ſummam deſignandam traderent: ſi
vero aliquem quocumque celebrare præ-
termiſiſſe compererint, tunc, quod ob
prætermiſſionem huiusmodi, Cappellaniſque,
vel eorum alicui tribuendum nequaquam
eſſet, æque demeretur, ſervatis regulis præ-
dictis, aliæque circa præmiſſa ſtatuit, & or-
dinavit, prout in dicto Friderici Cardinalis,
& Præſulis erectionibus, inſtitutionibus,
foundationibusque huiusmodi, ac Inſtrumen-
tis diverſis publicis deſuper conſectis, di-
citur contineri.

do ob aliquod inevitabile impedimentum,
vel urgentem cauſam Sacriſta necceſſe judi-
carit, aliquos ex dictis Cappellanis ad alia
Altaria ipſius Eccleſiæ tranſmittendos eſſe,
quo caſu, ac ſi in proprio celebrarent Al-
tare cenſerentur: quem tamen Sacriſtam
monet, ut Sacerdotes ad reliqua Altaria
ita diſponat, ut hoc Beatæ Virginis ab aliis,
quam a deſtinatis Cappellanis minime oc-
cupetur; & quoniam Cappellani prædicti
ex dicto Collegii numero deſumendi, ut ſu-
pra, ex ipſius Collegii præcipuo inſtituto
in diverſis ſcientiarum, & profeſſionum,
ſtudiis, ſcriptionibus, & lucubrationibus,
ut ſupra, verſari, & aſſidue deſatigare tenentur,
eos, & eorum quemlibet a publi-
cis functionibus, actibus Collegialibus Cle-
rici, Proceſſionibusque, & ſupplicationibus
generalibus, vel ſpecialibus, aliſque Con-
ventibus, & congreſſibus declaravit, &
deſignat, falſis inſcriptis, exemptos: &
tamen omnibus, & quibuſcumque privile-
giis, immunitatibus, exemptionibus, præ-
hæminentiſque, & prerogativis gaudent,
& potirentur, prout alii Eccleſiaſtici gaude-
re, & potiri ſolent: ac præterea ab illius
Tabellæ obſervatione exempti, in qua certa
omnium Miſſarum celebrandarum hora
per ordinem diſtributa eſt. Ne autem pro-
pter hoc celebrandi ordo everteretur, aut
alio quovis modo præverteretur, diſ-
tinctam Tabellam pro hiſ ſex Cappellanis con-
ſciendam in Sacriſtia aſſignandam eſſe præ-
cepit, aliumque Librum ab alio, qui in Sa-
criſtia haberetur, ſeparatim perpetuo deti-
neri oporteret, in quo unuſcuſque dicto-
rum Cappellanorum in ſingulos dies, qui-
bus Miſſæ ſacrificium faceret, manu ſua
ſubſcriberet: hunc quidem Librum, anno
expleto, vel etiam brevioris temporis ſpa-
tium, in ſpicerent Conſervatores, & ubi Miſ-
ſarum, quas celebraverint, ſuppurato nu-
mero, revera compererint, quemlibet Cap-
pellanorum muneri, celebrando non de-
ſuiſſe, cuilibet, qui munus ſuum impleve-
rit, ſummam deſignandam traderent: ſi
vero aliquem quocumque celebrare præ-
termiſiſſe compererint, tunc, quod ob
prætermiſſionem huiusmodi, Cappellaniſque,
vel eorum alicui tribuendum nequaquam
eſſet, æque demeretur, ſervatis regulis præ-
dictis, aliæque circa præmiſſa ſtatuit, & or-
dinavit, prout in dicto Friderici Cardinalis,
& Præſulis erectionibus, inſtitutionibus,
foundationibusque huiusmodi, ac Inſtrumen-
tis diverſis publicis deſuper conſectis, di-
citur contineri.

§. 16. Cum autem, ſicut eadem expo-
ſitio ſubjungebat, præmiſſa omnia in lau-
dem Dei, ac divini cultus augmentum, to-
tiusque dictæ Civitatis, illiuſque perſona-
rum literis, & virtutibus prædicarum, &
præcipue neceſſitatibus oppreſſarum com-
modum, & utilitatem, nec non fidei ortho-
doxæ, contra illius hoſtes propugnaculum,
bonarumque artium ampliationem cedant,
& ceſſura ſint: propterea dictus Fridericus
Cardinalis, & Præſul Nobis humiliter ſup-
plicari fecit, ut illa omnia pro firmiori illo-
rum
T t

Prædicta om-
nia a Pontifi-
ce conſentia-
ri peti;

Qui ea confir-
mat.

Et sic iubet
observari.

Collegium
& Bibliothe-
cam sub sua
protectione
suscipit.

Rara quoque
habet, quae
pro Docto-
rum sustentatione,
Bibliothe-
cae conser-
vatione, &
Cappellania-
rum erectione
& dote sunt
statuta.

rum subsistentia confirmare, & approbare, aliaque infra scripta sibi concedere, de benignitate Apostolica dignemur.

§. 17. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem secundum communem estimationem etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, idemque servaretur in quibuscumque perpetuis concessionibus, dismembrationibus, & applicationibus de quibuscumque fructibus, & bonis Ecclesiasticis, pium hoc, & laudabile dicti Frederici Cardinalis opus plurimum in Domino commendantes tam Collegii Doctorum, & Bibliothecae Ambrosianae, quam sex Cappellaniarum huiusmodi erectionem, institutionem, fundationem, dotationem, ordinationes, omniaque, & singula alia in praedictis erectionibus, necnon Instrumentis super praemissis omnibus, & singulis celebratis contenta, ac inde sequuta, & sequenda quaecumque praesentem gratiam tangentia, & concernentia, tum licita, tum etiam honesta, ac Sacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini non repugnantia, Apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetua, & inviolabilis Apostolica firmitatis robur adjuvamus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti, & solemnitate quomodolibet requisitarum, forsitan omissarum, ac quovis alios etiam quantumvis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenierint, supplemus.

§. 18. Decernentes eadem praemissa omnia, & singula perpetuo valida, & efficacia fore, & esse, suoque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & quibuscumque nunc quomodolibet spectat, & spectabit, firmiter, & inviolabiliter observari, & adimpleri, nec ab illis ullo umquam tempore resiliiri posse, neque debere, eadem auctoritate decernimus.

§. 19. Et nihilominus Collegium Doctorum, & Bibliothecam, illorumque bona huiusmodi, salvo tamen iure ordinarii in casibus sibi a iure concessis, sub nostra, & Sedis Apostolicae protectione, & defensione etiam perpetuo suscipimus.

§. 20. Necnon pro Collegii Doctorum, & Bibliothecae, ac eorundem Doctorum, aliarumque personarum praedictorum, & Ministrorum sustentatione, & mantentione, a praedictis Collegio Ticinensi, Boromaeo nuncupato, ex Beneficiis Ecclesiasticis, ac bonis illi auctoritate Apostolica praedicta alias unitis, unam domum, seu domorum, & bonorum locis domus Thisini, seu la casa di Thisino nuncupati Papien. Diocesis, mille, & decem, & novem perticarum, vel alterius mensurae illarum partium, cum suis domibus, Massariis, & iuris: item alteram, Tenutas, & Possessiones Vogherae etiam nuncupatam, sexcentarum, & quinquaginta circiter perticarum dictae mensurae cum ejus-

domibus, & iuribus, quas Tenutas, & Possessiones cum praedictis iuribus ipse Fredericus Cardinalis, & Praesul existimans praedictas literas Apostolicas, ut supra, suffragari, specificaverat, ac nunc denuo etiam specificat, & quarum annuus valor, iudicio suo ascendit ad praedictam summam mille scutorum, ad rationem sex librarum Imperialis pro quolibet scuto huiusmodi, quibus detractis, reliqua bona, & fructus ipsius Collegii Ticinensi, ad illius Alumnorum, & personarum congruam mantentionem sufficient, auctoritate, & tenore praedictis de novo similiter perpetuo dismembramus, & separamus, illasque sic separatas, & dismembratas, nec non alias quascumque proprietates, res, jura, & bona in quibuscumque rebus consistentia, ac cujusvis quantitatis, & speciei existentia, per quoscumque Christianos quandocumque donanda, leganda, relinquenda, & elargienda, Collegio Doctorum, & Bibliothecae huiusmodi, ita quod liceat eidem Frederico Cardinali, & Praesuli, ac illorum Conservatoribus pro tempore existentibus, per se, vel alium, seu alios eorum, ac Collegii Doctorum, & Bibliothecae huiusmodi nominibus, corporalem, realem, & actualem possessionem bonorum praedictorum, propria auctoritate, libere apprehendere, & perpetuo retinere, seu jam forsitan apprehensam continuare, illorumque fructus, redditus, proventus, obventiones, & emolumenta quaecumque percipere, exigere, & levare, ac ex praedictis duabus Tenutis in Festo Sancti Martini Anno Domini 1606. ac in antea, a quo priores dismembratio, & applicatio per Executores dictarum literarum facta fuerunt, perceptos, & percipiendos retinere, exigere, & levare, ac in Collegii Doctorum, & Bibliothecae huiusmodi usus, utilitatem, & necessitatem convertere, Diocessani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, pariter perpetuo applicamus, & appropriamus.

§. 21. Praeterea eidem Frederico Cardinali, quoad vixerit, ut pro eorundem Collegii Doctorum, & Bibliothecae, necnon Cappellaniarum felici successu, regimine, & administratione, nec non citra illorum qualitates, conditiones, numerum, receptionem, administrationem, & alia quaecumque Collegium Doctorum, ac Bibliothecam, & Cappellanas praedictas quomodolibet concernentia, quaecumque Statuta, ordinationes, Constitutiones, leges, regulas, Decreta, & Capitula, licita tamen, & honesta, ac praedictis Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, nec non Constitutionibus Apostolicis non repugnantia, facere, edere, & condere, illaque pro rerum, temporum, & personarum qualitate, irritare, innovare, reformare, & illorum loco alia de novo, toties quoties sibi libuerit, facere, edere, minuere, augere, & corrigere, seu alias immutare, etiam quoad numerum Doctorum dicti Collegii, nec non etiam Conservatorum praedictorum, sive Ecclesiasticorum, sive laicorum, seu alias, modo

Leges con-
dendi eidem
Frederico fa-
cultatem tri-
buit.

Archiepiscopo
Mediolanen-
sis facultatem
dat Collegium,
& Bibliothe-
cam quibus
libet biennio
visitandi.

Doctores, &
Biblicarii
ab actis publi-
cis eximit.

modo, & prout, & quoties idem Fredericus Cardinalis maluerit, libere, & licite valeat, Apostolica auctoritate, & tenore similibus, licentiam, & facultatem tribuimus, & impertimur, nec non postquam illa facta, reformata, ac de novo facta, & edita fuerint, perpetuo valida, & efficacia fore, & esse, ac ab omnibus, ad quos pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, perpetuo inviolabiliter observari, & adimpleri debere, ac ipso Frederico Cardinali vita functo, a quoquam, quavis auctoritate, causaque, & occasione, violari, infringi, restringi, immutari, vel etiam per Nos, & successores Nostros Romanos Pontifices, nisi de illis de verbo ad verbum interitis, & expressis, derogari, dictaque sex Cappellanas, ut praefertur, erectas, in Titulum perpetuorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, quavis auctoritate, erectas, & institutas, impetrari, nullatenus umquam posse, ac quascumque erectiones, institutiones, collationes, provisiones, Commendas, aut alias dispositiones de illis quibusvis personis, etiam quavis auctoritate pro tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti existere, nec cuiquam jus in re, vel ad rem tribuere posse, Apostolica auctoritate, & tenore paribus, etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

§. 22. Praeterea Archiepiscopo Mediolanensi, pro tempore existenti, ut per se ipsum, & simul cum Conservatoribus praedictis, semel in biennio dictum Collegium Doctorum, & Bibliothecam visitare possit, ita tamen, ut visitationem infra terminum octo continuorum dierum omnino perficiat, nihil constituat, decernat, quod dicti Collegii, & Bibliothecae fundationi, legibus, & regulis, ut supra praescribendis, & Constitutionibus Pontificiis resistat, seu repugnet, nec aliquid aliud statuat sine Nostro, & Sedis Apostolicae auctoritate, eidem Apostolica auctoritate, & tenore pariter, perpetuo concedimus.

§. 23. Insuper, ut Collegii Doctorum, & Bibliothecae huiusmodi Doctores Ecclesiastici, & Bibliothecarii suis muneribus commodius vacare possint, praedictos Doctores Ecclesiasticos, eorumque quemlibet, & Bibliothecarium ab omnibus, & quibuscumque publicis functionibus, actibus Collegialibus, Cleri Processionibus generalibus, vel specialibus, aliisque quibusvis Conventibus, & Congressibus, exceptis tamen Processionibus generalibus Sanctissimi Corporis Christi, Clavi ejusdem Domini Nostri Jesu Christi, & Triduanis, nec non Synodis Diocessanis, & Provincialibus, itidem perpetuo eximimus, & liberamus, ipsique nihilominus, ut omnibus, & singulis, ac quibuscumque privilegiis, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, concessionibus, Indultis, favoribus, praeheminentiis, aliisque universis gratiis, quibus alii Ecclesiastici de more, Bull. Rom. Tom. V. Par. III.

usu, consuetudine, vel ex privilegio, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & aequo principaliter, absque ulla prorsus differentia, in omnibus, & per omnia, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, simili Apostolica auctoritate concedimus, & indulgemus.

§. 24. Denique omnes, & singulos ejusdem Collegii Doctorum Doctores pro tempore existentes, Sacri Palatii, & Aulae Lateranensis Comites, Milites, & Almae Urbis Cives originarios, & antiquissimos, pari Apostolica auctoritate creamus, & institui-mus, ac Palatii, & Aulae praedictorum Comitum, & Militum, & Civium huiusmodi originarium numero, & consortio favorabiliter aggregamus, eisque, ut in quibuscumque impetrationibus, concessionibus, & literis tam gratiam, quam iustitiam concernentibus, se Comites, Milites, & Cives Romanos etiam originarios nominare, nec propterea impetrationes, concessiones, & literae ipse subreptionis vitio subiaceant, sed valida, & efficaces existant; nec non ex nunc deinceps in perpetuum, omnibus, & quibuscumque, ac prorsus similibus antelationibus, praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, declarationibus, favoribus, gratiis, privilegiis, Indultis, ac iuribus, quibus alii Palatii, & Aulae Comites, Milites, ac Urbis praedictorum Cives, etiam ex utroque parente vere nobili, & Cive originario, & antiquissimo procreati, de iure, statuto, consuetudine, vel alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, itidem uti, frui, potiri, & gaudere, libere, & licite valeant, realiter, & integre, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si de vere nobili genere, ex utroque parente nobili, originario, & antiquissimo Cive Romano procreati forent, eidem Apostolica auctoritate, & tenore, etiam perpetuo indulgemus.

§. 25. Porro, ut perpetuae conservatio-ni Librorum, & Codicum in praedicta Bibliotheca reconditorum, & recondendorum consulatur, omnibus, & quibuscumque tam Ecclesiasticis, etiam in Presbyteratus Ordine, ac dignitate Ecclesiastica constitutis, quam secularibus cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, & Romani Pontificis pro tempore existentis, & Sedis praedictae, necnon reatus peccati mortalis, ac etiam majoris excommunicationis latae sententiae, & ulterius, quoad Ecclesiasticos, etiam privationis quorumcumque Beneficiorum, & officiorum per eos pro tempore obtentorum, inhabilitatisque ad illa, & alia quaecumque impofterum quandocumque obtinenda, per quoscumque contravenientes incurrendis poenis, a quibus non nisi per Nos, & Successores Nostros praedictos, praeterquam in mortis articulo consti-

Doctores S.
palatii comi-
ter creat.

Libros & Bi-
bliotheca di
itali, alienari
&c. sub poe-
nis hic expres-
sis, cavet.

tuti absolvi queant, ne deinceps, ullo unquam tempore, aliquos Libros, Codices, Volumina, & quinterios dictæ Bibliothecæ, seu eorum folia integra, vel non integrata ex hætenus ibidem repositis, quam reponendis, ab eadem Bibliotheca, ac ejusdem ædibus anuexis, & ipsius propriis, etiam animo, & intentione restituendi, aut alio quovis quæsito colore, vel prætextu, asportare, commodare, vendere, alienare, aut alias quomodolibet distrahere, vel auferre, seu quod asportentur, commodentur, vendantur, alienentur, vel distrahantur, aut auferentur, procurare, vel consentire, aut permittere, vel etiam mutuo dare, vel accommodare quoquo modo audeant, seu præsumant, auctoritate Apostolica prædicta perpetuo districtius inhibemus, qua tamen censura, & poena non includant personam prædicti Frederici Cardinalis, neque comprehendat personas, quibus ipse Fredericus Cardinalis facultatem extrahendi, & ad tempus ipsi Frederico Cardinali visum, utendi, seu aptandi concesserit.

Claufulæ pro presentium litterarum firmitate.

§. 26. Decernentes, presentes literas, etiam ex eo, quod interesse habentes, seu habere prætendentes ad præmissa vocati non fuerint, nec illis consenserint, misaueque causa, propter quas emanarunt, etiam coram Loci Ordinario, etiam tamquam a Sede Apostolica Delegato, examinata, & justificata, vel verificata extiterint, aut ex quovis alio capite, vel causa quantumvis legitima, & juridica, de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, retractari, annullari, invalidari, seu in jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus unquam posse, sed semper, & perpetuo validas, & efficaces esse, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere: Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores eorumdem de signat.

§. 27. Quocirca dilectis filiis Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, ac Archiepiscopo Ecclesiæ Mediolanensis, ac Vicario Venerabilis Fratris Nostri Archiepiscopi Mediolanensis, in spiritualibus generali per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios presentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Frederici Cardinalis, & Doctorum, & aliorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, & eorum singulos præ-

missis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, ac easdem presentes, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, non permittentes illos, vel eorum aliquem super præmissis per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri: Contradictores quoslibet, & rebelles, ac presentibus non parentes per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, easdem sententias, censuras, & poenas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Derogat obstantibus.

§. 28. Non obstantibus priori voluntate Nostra prædicta, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, nec non se: re: Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris Nostri, etiam illa, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diocesim, nisi in certis expressis casibus, & in illis ultra unam Dietam a sine suæ Diocesis ad Judicium evocetur, seu ne Judices ab eadem Sede deputati extra Civitatem, & Diocesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel alius vices suas committere præsumant, & in Concilio generali edita de duabus Dietis, dummodo non ultra tres Dietas, aliquis auctoritate presentium ad judicium non trahatur, ac aliis quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Ecclesiæ, & Civitatis Mediolanensis prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque Præfati, & dilectis filiis Capitulo, & Canonicis, Senatui, & Civibus, aliisque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis claufulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam vim contractus, & statuti perpetui continentibus, etiam motu proprio, & alias in contrarium forsitan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per claufulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisq; contrariis quibuscumque.

§. 29. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

§. 30. Et qualibet alia d. Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris exi-

existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Claufulæ per nales.

§. 31. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrorum approbationis, confirmationis, adjectionis, supplementationis, susceptionis, dismembrationis, separationis, applicationis, appropriationis, tributionis, impartitionis, statuti, ordinationis, exemptionis, liberationis, concessio-nis, creationis, institutionis, aggregationis, indultorum, inhibitionis, decretorum mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. die 7. Julii 1608. Anno IV.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ 1608., Septimo Idus Julii Pontificatus nostri Anno IV.

C VII.

Ampliatio jurisdictionis S. R. E. Cardinalis Archiepiscopi, & Judicis causarum Sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, & Capituli interesse concernentium.

De hac Jurisdictione extat supra Constitut. LXX. Gregor. XIII. Cum sicut Tom. IV. Pars. III. fol. 340.

PAULUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Scipioni, tituli S. Chrysogoni Presbytero Cardinali Barghesto nuncupato, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Ad ea circumspectioni tuæ multis nominibus de Sede Apostolica benemerita, & Nobis plurimum gratæ, & acceptæ concedenda libenter inducimur, per quæ felici Ecclesiæ Lateranensis opera tua prospici, & personarum ipsius Ecclesiæ erga quam peculiarem gerimus devotionis affectum, commoda in dies augeri, & illarum jura conservari possint.

Confirmatio omnium privilegiorum, que alii Archiepiscopi, & presbyteris concessa fuerunt.

§. 1. Cum itaque Nos nuper Archiepiscopatuum dictæ Ecclesiæ certo, quem haberi volumus pro expresso modo vacantem, Tibi, qui Noster secundum carnem ex sorore germana nepos existis, per te quoad vixeris, tenendum, regendum, & gubernandum Apostolica commendaverimus auctoritate, prout in Nostris inde confectis literis plenius continetur, ipsius Ecclesiæ indemnitati, utilitati, & bono regimini salubriter consulere, prout ex debito Pastoralis officii tenemur, ac dilectorum filiorum illius Capituli, & Canonicorum, ad ministrorum commodis, ac jurium conservationi, & ne ad diversa Tribunalia dictæ

personæ trahantur, earum quieti, & litium dispendio providere cupientes, nec non de tuis integritate providentia, & circumspectione plurimum in Domino confidentes, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis desuper oblata petitionis instantiam, sed ex mera Nostra deliberatione, ac certa scientia, omnes, & singulas Jurisdictiones, potestates, privilegia, exemptiones, libertates, prerogativas, antelationes, indulta, etiam super collatione beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, auctoritates, & facultates per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, aliis S. R. E. ejusdem Lateranensis Archiepiscopi, qui pro tempore fuerunt, quoad Ecclesias ipsas, & illarum personarum intuitu, & ad eorum vitam, in genere, vel in specie concessa, ad te, quamdiu dictum Presbyteratum obtinueris, tuumque, & dictæ Ecclesiæ Vicarium per te deputatum, & pro tempore a te deputandum, dicta auctoritate, tenore presentium, extendimus, & ampliamus.

Concessio jurisdictionis, & facultatis cognoscendi omnes causas inter esse Lateranensis Ecclesiæ, Capituli, Canonico-rum, &c. concernentes.

§. 2. Et nihilominus, Motu, & scientia similibus, & inherentes aliis facultatibus, & privilegiis per fel. record. Gregorium Papam XIII., & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, Archiepiscopi, & Canonicis, ac Beneficiatis d. Ecclesiæ Lateranensis, pro tempore existentibus hætenus concessis, quas, & quæ salva, & illas, ac salvas, & illas esse, ac suam valoris firmitatem obtinere, illasque, & illas ampliare, & extendere volumus, & intendimus, omnes, & singulas causas, etiam Beneficiales Ecclesiasticas, spirituales, mere profanas, & mixtas, etiam compromissas, tam civiles, quam criminales (citra tamen poenam sanguinis, & corporis afflictivam) inter dictos Capitulum, & Canonicos, & Beneficiatos, & Clericos, nec non Cappellanos, Ministros, servientes respectivo, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque alias personas, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existentes, necnon Hospitalia, Pia, loca, & Collegia, Communitates, vel Universitates ex altera partibus, sive inter dictum Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet, ac Beneficiatos, Clericos, seu Cappellanos prædictos, vel quoscumque eorum, coram quibuscumque Judicibus ordinariis, extraordinariis, Commissariis, & exequutoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac causarum Palatii Apostolici, & Curie, Camere Apostolicæ Auditoribus, & Locumtenentibus, super quibuscumque rebus, bonis, & pecuniarum summis, etiam vigore obligationis in forma Camere Apostolicæ vertentes, & pendentes respectivo, quorum omnium, & singulorum status, & merita, nominaque, & cognomina, ac qualitates tam partium, & personarum prædictarum, quam etiam rerum, super quibus lis pendet, presentibus pro expressis habentes, ad Nos per easdem presentes advocantes, illasque in statu, & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, & quas in futurum